

Technické požadavky na zapojení knihovny do portálu

verze 2.0 - od 12. října 2015

Shrnutí

Nezbytné předpoklady:¹

1. OAI-PMH ve verzi 2 pro všechny [veřejné bibliografické záznamy](#) nebo pravidelný export na SFTP server Moravské zemské knihovny
2. informace o jednotkách předávány jako součást bibliografického záznamu v opakovatelném [poli 996](#)
3. [NCIP nebo ALEPH RESTful API](#) pro zpřístupnění informací o aktuální dostupnosti a zprovoznění služeb nahrazujících lokální OPACy jednotlivých knihoven
4. [registrace u eduID](#) pro ověřování identit (nebo pro malé knihovny implementovaná funkce LookupUser v NCIPu)

Silně doporučeno:

5. registrace do knihovny online za pomoci validovaného [mojeID](#)
6. přijímání [online plateb](#) včetně úhrady registračního poplatku
7. poskytnutí kopie knihovnou tvořených zdrojů včetně obsahu digitální knihovny pro indexaci v portálu, poskytnutí informací o knihovnou pořízených elektronických zdrojích

Podrobný popis

1. Veřejné bibliografické záznamy

OAI

Doporučeným způsobem zpřístupnění všech veřejných záznamů je OAI-PMH verze 2 ve formátu marcxml s podporou předávání informací o smazaných záznamech.

Po prvotní celkové sklizni se předpokládá aktualizace záznamů 1x denně. Celkovou sklizeň musí být v případě potřeby možno zopakovat. Musí být možná pravidelná automatizovaná aktualizace a vyřešena podpora pro smazané nebo skryté záznamy. Aktualizace musejí být zveřejňovány i při změně v exemplářích! OAI server musí být také dostatečně rychlý, celou databázi by mělo být možno stáhnout během několika hodin.

SFTP

Pokud Vaše knihovna nedisponuje protokolem OAI, je možné se domluvit na pravidelném exportu na SFTP server Moravské zemské knihovny. V takovém případě dojde k prvotnímu

---

¹ Požadavky jsou specifikovány podrobněji v následujícím textu.

jednorázovému exportu všech dat a následně k zasílání každodenních aktualizací včetně informací o smazaných záznamech.

Dodržování standardů pro bibliografické záznamy

- Doporučujeme důsledné dodržování standardů, které jsou stanoveny pro přispívání do Souborného katalogu ČR (<http://www.caslin.cz/caslin/spoluprace/jak-prispivat-do-sk-cr/standardy>), jak z hlediska správnosti, tak rozsahu, pokud není v dalším textu uvedeno jinak. Důležitá je hlavně konzistence v oblasti kódovaných údajů.
- Přijaté záznamy, které budou vyhodnoceny jako chybové či nesplňující minimální rozsah budou označeny jako chybové. U takových záznamů nezaručíme kvalitní výsledky jejich deduplikací, vyhledávání a zobrazení. Těmto záznamům bude také snížena relevance, takže ve výsledcích hledání se budou řadit na nízké pozice.

Bibliografické záznamy očekáváme ve formátu MARC21, AACR2/RDA. Ze záznamů musí být jednoznačně jasné, zda byly vytvořeny podle AACR2 nebo RDA.

Záznamy musí mít v rámci organizace, která je poskytuje, jednoznačný identifikátor v poli 001 nebo jednoznačný OAI identifier.

2. Pole 996 v bibliografických záznamech

K záznamům je potřeba před předáním automatizovaně doplnit pole 996, které bude obsahovat kopii údajů o jednotkách (exemplářích). Údaje v tomto poli budou sloužit k indexaci, vyhledávání a tvorbě faset. Aktuální informace o jednotkách bude v portále přenášena přes NCIP/Aleph API.

Specifikace:

- pole 996 je opakovatelné, jednotlivá podpole tohoto pole jsou neopakovatelná
- každá evidovaná jednotka má jedno pole 996
- pokud by se posílaly pro některé z údajů kódy, tak je potřeba poslat k daným hodnotám i mapování na textové údaje a pravidelně je při změnách aktualizovat (nejlépe v české i v anglické verzi). *Způsob, jakým se mapování bude zasílat a aktualizovat, bude upřesněn.*
- neviditelná jednotka se:
  - buďto neposílá
  - nebo obsahuje podpole q s hodnotou 0
- u seriálu:
  - každé číslo nebo svazek (např. svázaný ročník) je 1 jednotka, která má samostatné pole 996

pod pole		příklad	popis
b	čárový kód	2610001234	Jednoznačný identifikátor v rámci jedné instituce.
c	skladová signatura	2-1234.567	Některé knihovny nepoužívají dvě signatury, v takovém případě zde uvést jen tu jednu, která je obsažená nebo která je relevantní.
h	signatura volného výběru	616.37 KAR	Podle této signatury jsou knihy řazeny na regálech volně přístupných pro uživatele.
d	rozpis svazku	Díl A-M 2014 27 253 roč. 23 (2012), 1-52 + příl.	Text, který se zobrazí čtenáři, nepoužívá se pro filtrování ani pro další účely. Vícesvazková díla popisovaná shora, seriály (Rok, ročník, svazek), (u seriálů jsou to v podstatě seskládaná podpole \$y \$v \$i + případné zpřesnění a doplněné návěští)
v	číslo ročníku	24	Pouze pro periodika. Pokud jich je více, jsou odděleny čárkou
i	číslo	5	Pouze pro periodika.
y	rok	1998	Pouze pro periodika. Pokud jich je více, jsou odděleny čárkou.
l	pobočka (dílčí knihovna)		První úroveň členění. Pokud knihovna posílá jako kód, je nutné, aby dodala převod kódů na slovní název pobočky

			(český i anglický).
r	sbírka		Další úroveň členění, doplňující informace k jednotce, které ale bývají společné pro více záznamů. Pokud knihovna posílá kód, je nutné, aby dodala převod na slovní název (český i anglický).
s	status		Možné hodnoty: A - absenčně P - prezenčně D - omezená dostupnost N - dočasně nedostupné <i>v případě potřeby budou přidány další hodnoty</i>
n	počet výpůjček dané jednotky		statistický údaj, není nutný, lze využít pro relevanci u vyhledaných záznamů
a	dostupnost v hodinách	0 1 24 240 99999	Jak dlouho trvá, než je od objednání kniha připravena k vyzvednutí. Zásadní hodnota je 0 = volný výběr, 99999 = fakticky nedostupná kniha
q	nezobrazovat	0	<ul style="list-style-type: none"> • v případě hodnoty 0 v podpoli q se jednotka v rámci CPK nebude zobrazovat a indexovat • lze použít, pokud knihovna sdílí set pro vícero využití
w	administrativní číslo záznamu		<ul style="list-style-type: none"> • pro knihovní systém aleph z30-doc-number • pro knihovní systém Koha jednoznačný identifikátor jednotky, který je použit pro NCIP komunikaci
u	z30_item_sequence		pro systémy aleph
j	kód adm. báze		pro systémy aleph

3. NCIP/Aleph Restful Api

NCIP je protokol zajišťující např. autentizaci uživatele, objednání a rezervaci dokumentu nebo prodloužení výpůjčky. Přesný rozsah potřebných služeb k implementaci a více bližších informací naleznete v dokumentu *Minimální NCIP požadavky pro zapojení do CPK (Centrálního portálu knihoven)*. Tento dokument je určený pro vývojáře a dodavatele knihovních systémů. O přístup k němu si, prosím, napište na adresu [REDACTED]

4. eduID

- Zapojení knihovny do eduID je potřeba k tomu, aby bylo možno ověřovat uživatelské identity, tzn. aby se uživatel mohl přihlásit přihlašovacím jménem a heslem své domovské knihovny, aniž by si portál musel tyto informace ukládat u sebe.
- Protože je zapojení do eduID technicky i organizačně poměrně náročné, malé knihovny budou moci využít bránu vyvinutou MZK, která jim vstup do eduID zajistí zprostředkovaně a pro zapojovanou knihovnu téměř bezpracně.

Bez zapojení knihovny do eduID nebude možné, aby její uživatelé mohli plně využívat služeb portálu a skrze portál služby své knihovny.

Bližší informace ohledně konfigurace naleznete na
Podrobný popis atributů, které je potřeba v rámci eduID povolovat je popsán na stránkách eduID.

<http://eduid.cz/cs/tech/sources/cpk>

Uživatel se bude sice moci alternativně hlásit do portálu i s účty typu mojID, Google, LinkedIn nebo Facebook, ale přihlašování tímto způsobem bez propojení účtu do zapojené knihovny uživatelům nepřinese plnohodnotné využívání služeb, pouze zpříjemní jejich autorizaci tím, že umožní využívat loginů a hesel používaných v jiných často používaných službách.

5. mojeID

mojeID je doplňková služba, kterou knihovny mohou zavést i nezávisle na zapojení se do Centrálního portálu knihoven.

Knihovny mohou:

- stát se validačním (ověřovacím) místem, kde si uživatelé svou identitu nechají ověřit - tím se jejich účet mojeID stane důvěryhodným pro ostatní.
- umožňovat, aby si uživatel propojil svůj knihovní účet s účtem mojeID pro jednotné přihlášení (tato funkce nemá s funkcemi Centrálního portálu knihoven nic společného, jen umožňuje uživateli, aby si nemusel pamatovat přihlašovací údaje do knihovny)
- přebírat informace o ověřených uživateli z mojeID jako součást on-line registrace

Registrovat se do služby mojeID mohou uživatelé sami prostřednictvím Internetu. Svůj účet pak mohou validovat těmito způsoby:

1. osobní návštěvou v centrále mojeID nebo na validačním místě (zdarma)
2. podepsáním žádosti o validaci platným elektronickým podpisem (zdarma)
3. úředně ověřeným podpisem na žádosti o validaci (u notáře nebo na pracovišti CzechPOINT- za poplatek)

6. Platby online

Vhodný nástroj k platbě dluhu nebo jako součást on-line registrace. Knihovna tak může zpřístupnit své online služby vzdáleným uživatelům, aniž by museli do knihovny chodit.

Centrální portál knihoven nebude vybírat peníze přímo, ale přesměruje v případě potřeby na platební bránu příslušné knihovny. V případě, že knihovna nebude podporovat on-line platby, stále bude moci využívat ostatních služeb portálu.

Výjimky

Výjimky z pravidel pro zapojení budou poskytovány pouze ve výjimečných případech.